

Saxo Grammaticus

Danmarks krønike

oversat af
Fr. Winkel Horn

Oversætterens Forord

Saxos Danmarks Krønike - "Saxonis Grammatici Historia Danica" er vor middelalders åndelige storværk. Den vakte, så snart den ved at blive udgivet på tryk (Paris 1514 af Kristjern Pedersen) blev almindelig tilgængelig, den største beundring hele Europa over, ikke blot for sit fortrinlige sprog, sin "vidunderlige Ordfylde" og "Mangfoldighed af Vendinger", som Erasmus fra Rotterdam priste den for, men også for den livfulde, farverige skildring, den giver af vort fædrelands historie fra de ældste tider helt ned til Saxos egen tid. Dette ry har den med rette beholdt, og her hjemme har den, siden den første gang oversattes (1575), været anset for vor ypperste folkebog.

Om dens Forfatter vides så godt som intet, ikke engang hans Fødsels- og Dødsår kjendes. Vi ved i Grunden kun, hvad der endda følger af sig selv, at han var Klerk; om han, som sagnet fortalte på Kristjern Pedersens Tid, har været provst ved Roskilde domkapitel, er ganske usikkert, ligesom den mening, at han har hørt til Lundekapitlet, også kun støtter sig på usikre gisninger. Derimod kan der ingen Tvivl være om, at han har stået i et meget nært forhold til Absalon, der jo også må have kjendt ham nøje og haft syn for og tillid til hans evner, eftersom han ikke blot i al almindelighed opfordrede ham til at skrive Danmarks historie, men blev ved med at tilskynde ham dertil og blev en af hans hovedkilder ved at fortælle ham både om sine egne og andres bedrifter.

Det synes da også af hele værkets bygning at fremgå, at det oprindelig kun har været Saxos mening at skrive en bog, der væsentlig skulle omhandle Absalon. Krønikens fjortende bog, der omhandler tiden fra Erik Emuns tronbestigelse, til Absalon blev ærkebiskop (1178) indtager i sammenligning med det øvrige en ganske uforholdsmæssig Plads - over en fjerdedel af det hele Værk -, og den er ikke ført ned til Valdemar den stores død, men ender nogle år forinden, som sagt, med Absalons indsættelse som ærkebiskop. Dette i forbindelse med, at Absalon i en ganske anden grad end kongen træder i forgrunden, synes at gøre det utvivlsomt, at fjortende bog er skrevet først og har udgjort et værk for sig; dette har Saxo så senere udvidet ved i femtende og sekstende bog at skildre Valdemar den Stores sidste og Knud den Sjettes første år til Vendertoget 1184, der førte til Bugislavs underkastelse, og som dannede afslutningen på Absalons Krigerliv. Og derefter er han så gået tilbage i tiden og har skrevet ellefte, tolvte og trettende bog, om "Kongefaderen (d.v.s.: Svend Estridssøn) og hans Sønner", som Svend Aagesøn, da han skrev sin krønike (ca. 1187), sagde, at Saxo havde besluttet at skrive, og hvorved Absalon, hvis slægt havde spillet en fremtrædende rolle i hine

tiders tildragelser, utvivlsomt også har været ham en udmærket hjemmelsmand. Og endelig har han så tilføjet de ti første bøger med deres fremstilling af Danmarks Historie fra oldtiden ned til Svend Estridssøn. (Se nærmere C. Paludan-Müller: "Bidrag til Kritik af Saxos Historieværk" i Historisk Tidsskrift 4. række V.).

Den ovenfor givne løselige fremstilling af, hvorledes Saxos værk må antages at være blevet til, hviler ganske vist på en hypotese, men den synes at have al mulig sandsynlighed for sig. Hvorom alting er, foreligger hans Danmarks Krønike som et samlet billede af det danske folks levnedsløb, som det tegnede sig for forfatterens poetiske og af den ædleste fædrelandskærlighed gennemtrængte betragtning. Derfor blev den i sin helhed et så fast bygget værk og i sine enkeltheder en så underholdende og til alle tider tiltalende bog. Hvad enten han fortæller vore oldsagn, som hans værk jo er en hovedkilde til, eller han beretter historisk sikre kendsgerninger, samler han sig bestandig om en eller anden særlig fremtrædende personlighed, hvis liv og bedrifter han skildrer fyldig og malende.

Det fulgte med nødvendighed af forholdene, således som de havde udviklet sig her i landet, da Saxos værk blev til, at han skrev det på latin, det ville have været ganske utænkeligt, at nogen skulle være faldet på at skrive en sådan bog på dansk. Han søger da også i forfædrenes ukyndighed i romersproget grunden til, at vi danske fra arilds tid har ladet vore berømmelige bedrifter gå i glemme. Han går som alt antydte, også i den henseende ypperlig rustet til sin gerning, idet han efter tidens lejlighed må betegnes som en stilist af første rang. At det nu skærer os i hjertet at se en mængde herlige oldkvad, som vi ville have givet meget for at eje i deres oprindelige skikkelse, gengivet på sirligt latin, der helt forvansker deres stil og tone, bør vi ikke gå i rette med ham for, vi må endda være glade over, at han har bevaret så meget deraf for os, som han har. Nærværende oversætter har for versenes vedkommende sat sig til opgave at komme om bag Saxos bearbejdelser af de oldkvad, der må have foreligget ham, og at gengive dem i en form (som [Eddakvadene](#)), der kommer den oprindelige så nær som muligt.

At en ny oversættelse af Saxos værk er på sin plads, kan formentlig ikke omtvistes. Vedels oversættelse (1575) er nu forældet og har nærmest kun interesse som dansk sprogmindesmærke fra det 16d. århundrede; Schousbølles (1752), der for øvrigt var et for sin tid ganske dygtigt arbejde, er nu med sin snurrige parykstil ganske usmagelig, og Grundtvigs fordanskning (1818-23) er så fri og stemt i en fra originalen så grundforskjellig tone, at den giver et væsentlig urigtigt indtryk af værkets karakter. Jeg har bestræbt mig for at gengive Saxos ejendommelige stil og tone så tro som muligt, at give en virkelig oversættelse, ikke en mer eller mindre fri fordanskning af hans værk. Måtte det være lykkedes mig, så at den gamle klerks værk måtte kunne hævde sin plads som folkebog i min gengivelse, til også den en gang forældes!

Til sidst bringer jeg cand. philol. M.J. Goldschmidt en hjærtelig tak for den store tjeneste, han har vist mig ved under korrekturen at underkaste min oversættelse et omhyggeligt gennemsyn. Den kyndige bistand, han har ydet mig, har været mig til stor støtte og beroligelse ved dette, som enhver kan sige sig selv, meget vanskelige arbejde, som det var mig yderst magtpåliggende at få gjort så godt som muligt.

Trekantfronton med relief af Saxo Grammaticus, udført af stukkatoren og billedhuggeren Hans Lamberg Petersen (1866-1927), taget ned fra Det Kongelige Bibliotek i 1966, da man startede byggeriet af kontorfløjen.

Saxos Fortale til Danmarks Krønike

Til Ærkebiskop Andreas Sunesøn i Lund.

Eftersom andre folkefærd plejer at sætte en ære i de bedrifter, de har udført, og at have glæde af at mindes deres forfædre, kunne Danmarks ærkebiskop Absalon, som altid brændte af iver efter at forherlige sit fædreland, ikke finde sig i, at danskerne skulle savne et sådant mindeskrift og berømmeligt eftermæle, hvorfor han, da andre vægrede sig ved at påtage sig dette arbejde, pålagde mig, den ringeste af hans Tjenere, at skrive den danske krønike, og ved stadig indtrængende opfordring nødte han mig uværdige til at give mig i lag med et arbejde, der oversteg mine kræfter. Hvorledes skulle nemlig nogen før have kunnet give sig af med at skrive om Danmarks historie? Det er ikke længe siden, at landets folk her antog kristendommen, og en tid lang stod det kun småt til både med troen og med kyndighed i latinen, og da der var kommet orden i kirkeskikkene, og folk samtidig havde lært latin, var man lige så doven, som man før havde været uvidende, lige så meget at laste for efterladenhed, som man før havde været det for ukyndighed. Heraf kommer det, at jeg, hvor ringe jeg end er, og skønt jeg indså, at et sådant arbejde lå over mine kræfter, hellere har villet påtage mig det end vægre mig ved at efterkomme Absalons bud, for at det ikke skulle hedde sig, at vi danske fra Arilds tid af havde ladet vore berømmelige bedrifter gå i glemme i stedet for at optegne dem, medens vore naboer har deres gammen af at mindes, hvad de har udrettet. Derfor var jeg nødt til at tage den byrde, som alle fortidens skribenter har ladet ligge, på mine i sligt arbejde uøvede skuldre, og da jeg ikke turde sidde det pålæg, jeg havde fået, overhørig, har jeg taget fat med større dristighed end evne, idet jeg fra hans storhed, som bød mig gøre det, hentede den fortrøstning, min ringe begavelse nægtede mig.

Da døden imidlertid bortrev Absalon, inden jeg fik mit forehavende fuldført, beder jeg nu snarest eder, Andreas, som i en lykkelig stund enstemmig blev valgt til hans eftermand i hans ærefulde embede og til at være vor kirkes øverste, om at være som en fader og formynder for mit værk, på det at misunderes avind, som især går ud over, hvad der gør opsigt, må blive beskæmmet, når jeg har en sådan talsmand, thi I sidder inde med en sådan mangfoldighed af kundskaber, en sådan overflod af herlig lærdom, at I er at ligne ved en helligdom fuld af himmelske skatte. For at lære boglige kunster og samle kundskaber berejste I Frankrig, Italien og England, og efter at have rejst i lange tider fik I det glimrende hverv at stå for Styret for en udenlandsk højskole, for hvilken I blev en sådan støtte, at man snarere må sige, at I var en pryde for lærerembedet, end at det prydede jer. Derfor blev I også formedelst eders fremragende berømmelse, udmærkede dyder og fortjenester gjort til kongelig håndskriver, og denne bestilling, som hidtil kun havde været agtet ringe, hævede I ved de store ting, I ved eders flid udrettede i den, til en sådan anseelse, at den, efter at I er bleven befordret til den ærespost, I nu beklæder, attrås som en gunst af mænd, der sidder inde med de højeste værdigheder. Det er da også vitterligt, at skåningerne er jublende glade over, at de har hentet deres biskop fra et andet landskab i stedet for at vælge en af deres egne, thi med rette fryder man sig over et valg, man har så megen ære af. Ja, da I ikke blot udmærker jer ved herkomst, kundskaber og åndens gaver, men også styrer og vejleder menigheden ved den rigeste udfoldelse af eders lærdom, har I erhvervet jer eders hjords største kærlighed og ved den hæderfulde og pålidelige måde, hvorpå I røgter eders embede, hævet det til berømmelsens tinde. Og for at I ikke formedelst rigdom skulle få ord for at bruge eders magt og myndighed urettelig, har I med from gavmildhed bestemt, at eders rige fædrenearv skal tilfalde kirker og klostre, idet I smukt foretrak at skille jer ved rigdom og de bekymringer, der følger med den, fremfor at lade jer hilde i gerrighedens snarer. I har også skrevet et beundringsværdigt værk fuldt af ærværdige lærdomme, og har altid ladet jer det være magtpåliggende at varetage kirkens tarv fremfor eders eget. Dem, der vilde forholde kirken, hvad der tilkom den, har I ved gavnlige råd og formaninger fået til at bøje sig for den og vise den skyldig lydighed, og den uret, der i gammel tid var øvet imod kirkerne, har I afhjulpet og skaffet dem fromme bøder for, hvad der var forbrudt imod dem. Dem, der hengav sig til et ukysk levned og mer end sømmeligt var fulgte kødets lyst, har I ved stadig formaning og ved at foregå dem med det mest lysende eksempel på afholdenhed ført tilbage fra blødagtig svaghed til en hæderligere tænke måde, så det ikke er let at sige, om I har opbygget dem mest med eders ord eller med eders levned. Alene ved eders vise formaninger har I opnået, hvad ingen af eders forgængere har formået at opnå.

Og nu må man vel vide, at de gamle Danske, når de havde øvet heltegerninger, satte så stor pris på ære og navnkundighed at de ikke blot ligesom romerne i pyntelige ord skildrede deres egne udmærkede gerninger så at sige med en slags digtekunst, men også kundgjorde forfædrenes bedrifter i kvad på modersmålet, som de så lod indriste i klipper og stene med de den gang brugelige bogstaver. Disse deres spor har jeg fulgt som skrifter fra oldtiden, jeg har gjort mig al flid for i min gengivelse nøje at følge tråden, har gengivet vers som vers, og på dem støtter min fortælling sig, så det er ikke noget nyt og selvlavet, jeg byder på, men hvad der stammer fra oldtiden, thi i dette værk må man ikke vente at finde løs snak, der tager sig

prægtig ud, men pålidelig oplysning om oldtiden. Hvor mange historiebøger må vi ikke tro, at folk, der var således sindede, vilde have frembragt, hvis de havde været latinen mægtige, så de kunne have fået deres skrivelyst styret, eftersom de, skønt de var ukyndige i romersproget, var så opsatte på at bevare mindet om deres bedrifter, at de brugte klipper og stene som bøger?

Heller ikke islændernes flid bør jeg forbigå i tavshed. Da deres fædrenejords goldhed forbyder dem at hengive sig til overdådighed, har de bestandig ført et mådeholdent liv og plejer at anvende al deres tid på at samle og udbrede kundskab om andre folks bedrifter og bøder således på deres fattigdom ved hjælp af åndens gaver. De holder det nemlig for en fornøjelse at kende alle folkefærds bedrifter og overlevere dem til efterverdenen og anser det ikke for at være mindre ære værd at fortælle om fremmedes store og gode gerninger end selv at øve dem. Deres skatkamre, som er fulde af kostelige vidnesbyrd om fortidens tildragelser, har jeg omhyggelig ransaget, og en ikke ringe del af dette værk har jeg sammenskrevet med deres fortællinger som forbilleder, thi jeg har ikke anset det for at være under min værdighed at bruge dem som hjemmelsmænd, da jeg vidste, hvor kyndige de var, i hvad der angår oldtiden. Og ikke mindre har jeg ladet mig det være magtpåliggende nøje at give agt på og omhyggelig at optegne alt, hvad Absalon har fortalt mig, hvad enten det drejede sig om, hvad han selv eller hvad andre havde udført, thi hvert et ord, der kom over hans ærværdige læber, var for mig som en guddommelig åbenbaring.

Jeg beder nu eder, vor velsignede fyrste og fader, vort fædrelands mest strålende lys, kong Valdemar, hvis berømmelige æt jeg skal skildre fra Arilds tid af, om at se med milde øjne på mit værk, hvor lidet det end måske er lykkedes mig, thi jeg frygter for, at jeg trykket af mit forehavendes vanskelighed, mere røber min egen ukyndighed og mine svage evner end skildrer eders herkomst, som det sømmer sig. I har jo nemlig ikke blot taget et stort rige i arv efter eders fader, men yderligere øget det ved at underlægge jer eders naboer, og ved at udvide eders herredømme således, at det også omfatter Elben med dens ebbe og flod, har I føjet en ikke ringe berømmelse til den store navnkundighed, I alt i forvejen havde vundet. I er ved eders store bedrifter bleven eders forgængeres overmand i henseende til ære og berømmelse, thi selv imod dele af det romerske rige har I vendt eders våben. Og da I har ord for at være i højeste grad både tapper og gavmild, er det ikke let at sige, om I mest skræmmer fjenderne i krig eller gør jer elsket af eders undersåtter ved eders huldsalighed. eders herlige bedstefader tilbedes og æres nu af alle som helgen, ved sin uforskyldte død vandt han udødelighedens krone, og hans helgenglans blænder nu dem, som han i sin tid underlagde sig ved sine sejre, så der randt i virkeligheden mere kraft end blod af hans hellige sår. For øvrigt har jeg med den skyldige hørighed og lydighed, der fra gammel tid er gået i arv til mig, besluttet, at jeg vil stride for eder, om ikke andet så dog med åndens våben; det er jo vitterligt, at min fader og min bedstefader tjente eders berømmelige fader som trofaste krigere. Jeg stoler altså på eders gunst og bevågenhed, og for at det følgende kan blive tydeligere, vil jeg til at begynde med at beskrive vort fædreland efter dets beliggenhed, for at de enkelte ting i fortællingen kan træde klarere frem, når jeg har begyndt med at gennemgå de steder, hvor hver enkelt begivenhed er foregået, og gøre rede for, hvorledes stederne ligger.

Danmarks rige er da således beliggende, at dets yderste dele dels begrænses af andre lande, dels af havet, men det indre beskylles rundt om af havet, der skyder sig ind overalt og snor og bugter sig på mange måder, snart i smalle sund og snart i brede strømme, så at det danner en mængde øer. Da Danmark således gennemskæres af havet, har det kun få sammenhængende fastlande, og disse adskilles fra hverandre ved de mange sund og bælder. Af disse fastlande indtager Jylland den første plads formedelst sin størrelse, og fordi riget så at sige begynder med det, og ligesom det ligger yderst, således strækker det sig også helt ned til Tyskland, hvorfra det skilles ved Ejderfloden, medens det imod nord bliver noget bredere og strækker sig op til Skagerak. I Jylland ligger Limfjorden, der er så rig på fisk, at folk dér på egnen synes lige så fuldt at have deres næring af den som af jorden.

Til Jylland grænser også Lille Frisland, hvis jordsmon skræner ned fra Jyllands højdedrag, så at det ligger meget lavere og som følge af havets oversvømmelser giver overmåde rig grøde. Tvivlsomt er det dog, om disse oversvømmelser gør folkene dér mest nytte eller fortræd, thi når det stormer stærkt, bryder bølgerne for det meste igennem dæmningerne, hvormed de beskytter sig imod havet, og vælter sådanne Vandmasser ind over markerne, at de undertiden ikke blot bortskyller afgrøden, men også mennesker og huse.

Øst for Jylland ligger øen Fyn, som kun skilles fra fastlandet ved et temmelig smalt bælte, og ligesom Fyn har Jylland liggende mod vest, således vender det mod øst til Sjælland, der må prises for sin overvættede frugtbarhed og også overgår alle rigets andre landsdele i fagerhed. Man holder også for, at denne ø ligger midt i landet, så at der fra den er lige langt til alle dets udkanter.

Øst for Sjælland ligger Skåne, skilt derfra ved et sund, som hvert år plejer at fylde fiskernes garn med rig fangst, thi der er for det meste så fuldt op med fisk, at skibene undertiden bliver siddende fast og knapt kan ros igennem dem, og at man ikke har nødig at bruge garn for at fange dem, men ligefrem kan tage dem med hænderne.

Fra Skåne skyder Halland og Bleking sig ud som to grene, der fra den samme stamme bøjer sig vidt ud fra hinanden, idet Halland strækker sig op imod Norge og Bleking imod Götland. I Bleking er der ellers en klippe, over hvilken der går en fodsti, og som er oversået med sære skriftegn. Stien strækker sig lige fra havet imod syd op i Værends stenede ødemark, indfattet på langs af to linier, der kun ligger et lille stykke fra hinanden; det flade mellemrum imellem dem er overalt helt gennemfuret af skriftegn, og skønt fladen ligger i temmelig forskellig højde, idet den snart går over høje klipper og snart over dale, ser man dog stadig bogstaverne holde rækken. Kong Valdemar, Hellig Knuds velsignede søn, som undrede sig såre herover, sendte folk over for at komme på det rene med, hvad den skrift betød, og de gik over klippen og undersøgte omhyggelig den hele række af skriftegn og skar dem senere ud i stave, ganske som de var indristede. De kunde imidlertid ikke få nogen mening ud af dem, fordi hulhederne dels var fyldte med jord og skarn og dels udslidte af fodtrin, så formedelst det slid, der var gået af stien, løb tegnene forvirret over i hinanden. Heraf kan man se, at selv hvad der er indristet i hårde klipper, i tidens løb kan udslettes af fugtighed, skarn og regnskyll.

Eftersom Danmarks rige såvel i henseende til sprog som til beliggenhed er nær pårørende med Sverige og Norge, vil jeg også omtale disse landes beskaffenhed. De ligger op imod

Nordpolen under Karlsvognen og Nordstjærnen og strækker sig helt op til den kreds, hvor der hersker evig frost, så hinsides den kan ingen mennesker bo formedelst kuldens uhorste strængthed. Imod Norge har naturen kun været lidet gunstig; det er et fælt stenet land, alle vegne opfyldt med golde fjælde og klipper, så hvor man ser hen, ser man kun ødemarker og uhyggelige bjærg. Højest imod nord i dette land fjæler solen sig ikke om natten, det er, som om den ved sin stadige nærværelse lader hånt om de skiftende timer, idet den lyser med samme glans både nat og dag.

Vest for Norge ligger, omskyttet af det store hav, den ø, som kaldes Island, hvor der næsten ikke er til at bo for mennesker, og om hvilken der er hartad utrolige ting at fortælle, så vidunderlige er de. Dér er en kilde, som med sit rygende vand forvandler en hvilken som helst tings naturlige beskaffenhed, thi hvad der besprænges med dunsterne af dens røg, bliver så hårdt som sten. Det er ikke så lige en sag at sige, om det er mest forunderligt eller farligt, at der kan være sådan en hårdhed gemt i det bløde, flydende vand, at hvad der overgydes af dets rygende damp, pludselig forstenes, om det end beholder sin udvortes skikkelse. Der skal også være nogle andre kilder dér, i hvilke vandet snart stiger således, at det går over sine bredder og sprøjter højt i vejret, snart svinder helt bort og synker ned i jordens skjød, så der næsten intet af det er at se på bunden; snart overstænker de, når de svulmer op, alt, hvad der kommer i nærheden af dem, med hvidt skum, snart er de helt forsvundne, så selv de skarpeste øjne ikke kan opdage dem. På denne samme ø findes der også et bjærg, der ligesom ætna står i brand og uafsladelig spruder ild. Dette er lige så sælsomt som det ovenfor omtalte, thi skønt der ruger den stærkeste kulde over jorden, må den altså have en sådan overftod af hede i sig, at den lønlig kan holde en stadig ild ved lige og bestandig give brændsel til at nære et sådant bål ved. Til bestemte tider kommer der en umådelig Masse Is drivende til denne ø, og når den første Gang tørner imod de ru klipper, høres der fra Dybet sælsomme Råb og høje brøl, som om klipperne skreg, hvorfor man har troet, at det var sjælene af mennesker, der havde ført et syndefuldt liv og nu var dømt til at lide deres straf og sone, hvad de havde forbrudt, her i den svare kulde. Når man hugger et stykke af denne is og binder det fast, river det sig strax løs, så snart den øvrige drivis bryder op, om man så har bundet det med aldrig så mange knuder, og hverken bolt eller slå mægter at stænge for det. Vel må man i højeste grad undre sig over, at det således til trods for de ubrydeligste låse og alle de hindringer, man lægger det i vejen, følger med, når den masse, det er en del af, driver bort igjen, og at det er så uvægerlig nødvendigt for det at give sig på flugt, at det skuffer selv den omhyggeligste påpasselighed. Der findes også der inde imellem fjældåsene og klipperne en anden slags is, om hvilken det hedder, at den til visse tider pludselig vender sig, så at det øverste kommer nederst og det nederste øverst. Til stadfæstelse heraf anføres, at da nogle folk en gang løb over en ismark og faldt i de gabende revner i den, fandtes de lidt efter døde oven på den, uden at der var så meget som en sprække at se i isen. Derfor plejer mange at holde for, at isen har vendt sig og givet dem fra sig igjen, som den havde opslugt. Efter hvad rygtet fortæller, skal der også rinde en kilde med så skadeligt vand, at hvo som drikker deraf, falder død om, som om han havde fået gift. Der er også andre kilder, hvis vand skal smage som øl, end videre en slags ild, som ikke kan brænde træ, men fortærer vand, og endelig en

sten, som, uden at nogen rører ved den, ganske af sig selv ved egen kraft ruller ned ad fjældskrænterne.

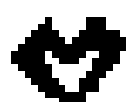
Men for at vende tilbage til Norge, som jeg må beskrive lidt nøjere, så må man vide, at det imod øst grænser til Sverige og Gøtland og mod vest og syd omgives af havet. Mod nord vender det imod et land, hvis beskaffenhed og navn er ukjendt, hvor der ingen mennesker bor, men er fuldt op af sælsomme uhyrer, og som er skilt fra den lige overfor liggende del af Norge ved et umådeligt hav. Da sejladserne på det er såre usikker, er det kun yderst få, som er komne lykkelig hjem igjen efter at have vovet sig ud på det.

Havets løb er for øvrigt således, at det til den ene side efter at have gennemskåret Danmark går videre og slår en stor bugt sønden om Gotland, til den anden side går det op norden om Norge og ind imod øst, hvor det danner en stor bredning og ender i en bugt, som vore forfædre kaldte Gandvig. Imellem Gandvig og havet sønden for er der kun et smalt stykke fast land, der vender ud til begge have, og havde naturen ikke sat dette grænseskjel imellem de to have, der er så nær ved at flyde over i hinanden, vilde Sverige og Norge have udgjort en ø. I den østlige del af disse egne bor skridfinnerne, et folkefærd af ivrige jægere, som bruger en egen slags skridsko, på hvilke de færdes omkring på ellers utilgængelige bjærg og når, hvorhen de vil, ved sindig at sno og dreje sig, thi der gives ikke nogen klippe så høj, at de ikke ved snildt at krydse sig frem kan nå op på toppen af den. Fra dalbunden arbejder de sig nemlig i bugtninger op ad klipperne og styrer deres løb med mange svingninger således, at de til sidst efter at have gjort mangfoldige sving når den top, de vil op på. De plejer at sælge dyrehuder til nabofolkene.

Sverige grænser mod vest til Danmark og Norge, mod syd og for en stor del også mod øst vender det ud til havet. Hvor dette hører op på østsiden, bor der en mængde forskellige barbariske folkefærd.

At Danmark i gamle dage må have været beboet af kæmper, har vi vidnesbyrd om i de overordentlig store sten, der er anbragt over de gamles grave og huler. Skulde nogen tvivle om, at det er sket ved hjælp af kæmpekræfter, så lad ham blot se op på toppen af nogle af vore bakker og sig os, i fald han kan, hvem der skulle kunne have slæbt så mægtige blokke helt der op, thi enhver, som skjønner, hvad det er for underværker dér er gjort, må anse det for utænkeligt, at almindeligt menneskearbejde eller almindelige menneskelige kræfter skulle kunne få sådanne masser, som det er vanskeligt eller umuligt blot at rokke på flad mark, slæbt op på toppen af så høje bakker. Men hvorvidt det er de jætter, som har levet efter syndfloden, der har udrettet dette, eller det har været mennesker, som overgik andre i henseende til legemskræfter, derom er intet overleveret os. Hos os holder man imidlertid for, at det er de samme, som nu til dags siges at bo i den vilde og utilgængelige ørken, jeg før talte om, og som skal have en sådan evne til at forandre deres legemer, at de pludselig og på den forunderligste måde snart kan være nær og snart langt borte, snart komme til syne og snart forsvinde. Det er forbundet med skrækkelige farer at komme did, og det er sjældent, at nogen der har prøvet derpå, er sluppen helskindet derfra og nået hjem igjen.

Og nu går jeg over til, hvad jeg egentlig vil fortælle.

SAXO

GRAMMA

♥ TICUS ♥

DANMARKS

♥ RIGES ♥

KRÖNIKE

